
Odpadové hospodárstvo v EÚ: fakty a čísla

Pozrite si našu infografiku a prečítajte si o tom, ako sa jednotlivých krajinách EÚ nakladá s komunálnym odpadom, ktorý pochádza predovšetkým z domácností.

Hoci komunálny odpad predstavuje len menej ako desatinu z celkového objemu 2,5 miliardy ton odpadu vyprodukovaného v EÚ ročne, je veľmi viditeľný. Keďže pozostáva z rozličných látok, v prírode sa rozkladá len veľmi ťažko a pomaly alebo vôbec.

Prečítajte si viac o tom, ako chce EÚ zlepšiť hospodárenie s odpadom a ako sa do roku 2050 EÚ stane obehovým hospodárstvom.

KOMUNÁLNY ODPAD

Čo je komunálny odpad?

Ide o každodenný odpad, ktorý zbierajú a spracúvajú obce a ktorý vzniká najmä v domácnostiach.

Komunálny odpad tvorí **27 %** celkového odpadu vyprodukovaného v EÚ.

Cieľ pre opätovné využitie a recykláciu komunálneho odpadu na rok 2030

60 %
komunálneho odpadu

Zdroj: EEA

Cieľ pre skládovanie komunálneho odpadu do roku 2035

≤ 10 %

Situation in EU countries

	Vzniknutý komunálny odpad (kg/obyvateľa - 2021)	Podiel recyklácie a kompostovania komunálneho odpadu (2021)	Miera skládovania odpadu (okrem hlavných minerálnych odpadov, 2020)
EÚ27	530	49,6 %	18 %
Rakúsko	834 *	62,3 % **	9 % *
Luxembursko	793	55,3 %	9 % *
Dánsko	786	34,3 %	1 % *
Belgicko	759	53,3 %	3 % *
Nemecko	646	71,1 % *	9 % *
Cyprus	644 *	15,3 %	52 %
Írsko	633	40,8 % *	18 % ***
Malta	611	13,6 %	73 %
Fínsko	609	37,1 %	7 % *
Česká republika	570	43,3 %	27 %
Francúzsko	561	45,1 %	22 %
Grécko	524 **	21,0 % **	60 % ***
Holandsko	515	57,8 %	2 % *
Portugalsko	514	30,5 %	46 %
Slovensko	511	60,0 % *	6 % *
Slovensko	496	48,9 %	31 %
Taliansko	487 *	51,4 % *	15 %
Litva	480	44,3 %	17 % ***
Španielsko	472	36,7 %	43 %
Lotyšsko	461	44,1 %	25 %
Chorvátsko	446	31,4 %	34 %
Švédsko	418	39,5 %	8 % ****
Maďarsko	416	34,9 %	35 %
Bulharsko	408 *	65,5 % **	73 % ***
Estónsko	395	30,3 %	83 % ****
Poľsko	362	40,3 %	11 %
Rumunsko	302	11,3 %	51 %

* Zelenou farbou sú označené hodnoty, kde už boli dosiahnuté ciele.

** údaje z roku 2020

*** údaje z roku 2019

**** údaje z roku 2018

***** údaje z roku 2016

Iné spôsoby likvidácie odpadu, ako je spaľovanie, dopĺňajú celkový počet do 100 %

Zdroje: Eurostat (env_wasmun, env_wasoper), Európska komisia

Komunálny odpad a situácia v jednotlivých krajinách EÚ

Odpad v Európe

V rokoch 2005 až 2018 produkcia komunálneho odpadu v EÚ na obyvateľa klesla. Napriek tomu môžeme v rôznych členských krajinách sledovať rôzne trendy: produkcia odpadu sa zvýšila napríklad v Dánsku, Nemecku, Grécku, na Malte a v Česku, zatiaľ čo v Bulharsku,

Španielsku, Maďarsku, Rumunsku a Holandsku sa znížila. V absolútnych číslach na osobu sa najviac odpadu vyprodukuje v Dánsku, na Malte, Cypre a v Nemecku. Najmenej v Maďarsku, Česku, Poľsku a Rumunsku. Bohatšie štáty majú tendenciu produkovať viac odpadu v priemere na obyvateľa, ku vyšším číslam ale prispieva aj turizmus napríklad na Cypre či Malte.

Podľa [Eurostatu](#) sa produkcia odpadu na Slovensku od roku 2005 (273 kg na obyvateľa) zvýšila v roku 2018 o viac ako 140 kg (414 kg na obyvateľa).

KAM SMERUJE ODPAD?

V roku 2021 sa z EÚ do krajín mimo EÚ vyviezlo **33 milión ton** odpadu, čo predstavuje nárast o **77 %** v porovnaní s rokom 2004.

Hlavné cieľové krajiny vývozu odpadu z EÚ (2021)	v miliónoch ton
Turecko	14,7
India	2,4
Egypt	1,9
Švajčiarsko	1,7
Spojené kráľovstvo	1,5
Nórsko	1,4
Pakistan	1,3
Indonézia	1,1
Spojené štáty	0,9
Maroko	0,6

Zdroj: Eurostat (env_wastrdmp)

Kam smeruje vyvázaný odpad z EÚ?

Ako sa s odpadom nakladá v jednotlivých krajinách EÚ

Najlepším riešením pre životné prostredie je zabrániť samotnému vzniku odpadu. Každý produkt, ktorý spotrebujeme, sa skôr či neskôr stane odpadom, ktorý treba zlikvidovať.

Najlepšími možnými riešeniami sú prevencia a opätovné použitie, nasleduje recyklácia (vrátane kompostovania) a ďalšie zhodnocovanie na výrobu energie (spaľovanie). Najhoršie riešenie je ukladanie na skládky. To je síce najjednoduchším a najlacnejším riešením, pre životné prostredie aj zdravie človeka však najviac škodlivým.

Podľa [štatistík z roku 2017](#) sa v EÚ kompostuje alebo recykluje 46 % odpadu. Napriek tomu sa však postupy likvidácie odpadu v jednotlivých členských krajinách od seba líšia a niektoré krajiny stále ukladajú na skládky veľké množstvo komunálneho odpadu. Na Slovensku je to až 61 %.

V severozápadných krajinách skládky dnes už takmer neexistujú, ide najmä o Belgicko, Holandsko, Švédsko, Dánsko, Nemecko, Rakúsko alebo Fínsko. Odpad sa tu buď spaľuje alebo recykluje, pričom najviac v EÚ recyklujú Nemci a Rakúšania.

Skládky komunálneho odpadu sú stále rozšírené najmä v krajinách východnej a južnej Európy, desať krajín takto nakladá s najmenej polovicou svojich smetí. Na Malte, Cypre a v Grécku je to viac ako 80 %; v Chorvátsku, Rumunsku, Bulharsku a na Slovensku viac ako 60%. V Španielsku a Portugalsku viac ako 50 %.

Ďalšie krajiny využívajú aj spaľovanie na smetiská posielajú tretinu alebo menej odpadu: Litva, Lotyšsko, Írsko, Taliansko, Francúzsko, Estónsko, Slovinsko a Luxembursko. Okrem Lotyšska a Estónska tieto krajiny tiež recyklovali viac ako 40 % domového odpadu.

V rokoch 2006 až 2017 sa skládkovanie výrazne znížilo v Slovinsku (69 percentuálnych bodov), Litve (65 percentuálnych bodov), Lotyšsku (64 percentuálnych bodov), Estónsku (60 percentuálnych bodov) a Fínsku (57 percentuálnych bodov).

Časť odpadu sa tiež vyváža. V roku 2020 dosiahol [vývoz odpadu z EÚ do krajín mimo EÚ](#) 32,7 milióna ton. Väčšinu odpadu vyvázaného mimo EÚ tvorí železný a neželezný kovový šrot, ako aj odpad z papiera, plastov, textilu a skla. Vývoz šrotu zo železných kovov a skleneného odpadu z EÚ smeruje väčšinou do členských krajín OECD, zatiaľ čo vývoz šrotu z neželezných kovov, odpadu z papiera, plastového odpadu a textilného odpadu smeruje väčšinou do nečlenských krajín OECD.

Aktivity Parlamentu v oblasti dosahovania obehového hospodárstva

V októbri 2022 Parlament schválil [revíziu pravidiel týkajúcich sa perzistentných organických látok \(tzv. POPs\)](#) s cieľom znížiť množstvo nebezpečných chemických látok v odpade a výrobných procesoch. Novými pravidlami sa zavedú prísnejšie limity, zakáza sa určité chemikálie a znečisťujúce látky sa nebudú recyklovať.

V roku 2018 si EÚ stanovila nové a ambicióznejšie ciele ohľadne recyklácie, redukcie odpadu z obalov a skládok. Ide o jeden z krokov pri budovaní [obehového hospodárstva](#), v ktorom sa veci nevyhadzujú po prvom použití, ale opätovne využívajú, opravujú a recyklujú.

Vo februári 2021 Parlament prijal [uznesenie k novému akčnému plánu obehového hospodárstva](#), v ktorom požaduje ďalšie opatrenia na dosiahnutie uhlíkovo neutrálneho, environmentálne udržateľného, beztoxického a plne obehového hospodárstva do roku 2050 vrátane prísnejších pravidiel recyklácie a [záväzných cieľov pre používanie a spotrebu materiálov do roku 2030](#).

Poslanci EP tiež vyzvali krajiny EÚ, aby zvýšili kvalitnú recykláciu, upustili od skládkovania a minimalizovali spaľovanie.

V novembri 2022 navrhla Komisia nové [celoeurópske pravidlá pre využívanie obalov](#). Tieto zahŕňajú zlepšenia dizajnu obalov, ako napríklad jasné označovanie, s cieľom podporiť opätovné použitie a recykláciu. Návrh vyzýva tiež na prechod na plasty na biologickej báze, využívanie biologicky rozložiteľných a kompostovateľných plastov.

V januári 2023 Parlament hlasoval o svojom stanovisku k pravidlám prepravy odpadu, ktorých cieľom je podporiť opätovné použitie a recykláciu a znížiť znečistenie. Podľa týchto pravidiel by sa s odpadom vyvázaným z EÚ malo v cieľových krajinách nakladať spôsobom šetrným k životnému prostrediu a malo by sa zintenzívniť presadzovanie práva s cieľom bojovať proti nezákonnej preprave.

Poslanci EP požadujú v rámci EÚ lepšiu výmenu informácií a transparentnosť prepravy. Vývoz nebezpečného odpadu z EÚ do krajín mimo OECD by mal byť vo všeobecnosti zakázaný. Mal by sa zakázať aj vývoz plastového odpadu do krajín mimo OECD, pričom takýto vývoz do krajín OECD by sa mal postupne ukončiť do 4 rokov.

Ďalšie fakty, čísla a infografiky o nakladaní s odpadom

[Vplyv textilnej výroby a textilného odpadu na životné prostredie](#)

[Elekroodpad v EÚ: fakty a čísla \(infografika\)](#)

[Recyklácia plastového odpadu v EÚ: fakty a čísla](#)

[Ako znížiť množstvo odpadu z obalov v EÚ? \(infografika\)](#)